

УДК 159:351.754

Оверченко Д. Г. – аспірант Одеського державного університету внутрішніх справ, м. Одеса

Загальні положення переговорної діяльності поліцейських груп превентивної комунікації під час масових заходів

Сформульовано визначення поняття «переговори під час масового заходу». Висвітлено зміст основних положень переговорної діяльності. Запропоновано перелік принципів проведення переговорів з об'єктами переговорної діяльності. Схарактеризовано зміст функцій переговорної діяльності.

Ключові слова: переговори, поліцейський, Національна поліція, група превентивної комунікації, положення, принципи, функції, предмет переговорів.

Масові заходи іноді переростають у масові заворушення. Головними завданнями органів і підрозділів Національної поліції України є «надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки та порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги...» [1].

Для виконання цих завдань у головних управліннях Національної поліції України функціонують постійні робочі групи поліцейських з питань комунікації з організаторами й учасниками масових заходів (групи превентивної комунікації) [2].

Зазначені групи створено з метою апробації в Україні європейських стандартів у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку в публічних місцях у зв'язку з проведенням мирних зібрань та інших масових заходів, відповідно до пп. 2 п. 40 Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р [3], п. 60 Плану заходів Національної поліції України з реалізації

Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого наказом Національної поліції України від 3 червня 2016 року № 466 [4], доручення Національної поліції України «Про реалізацію в окремих територіальних органах і підрозділах Національної поліції пілотного проекту щодо запровадження діяльності груп комунікації під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів» від 2 лютого 2017 року № 1178/02/20-2017 [5]; ст. 22 Закону України «Про Національну поліцію» [1], пп. 16 п. 11 Положення про Національну поліцію, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [6].

Відповідно до п. 5 доручення Національної поліції «Про запровадження в територіальних органах і підрозділах Національної поліції постійно діючих робочих груп поліцейських з питань комунікації з організаторами та учасниками масових заходів» [7], групи превентивної комунікації слід залучати під час проведення:

- масових заходів підвищеного ступеня ризику відповідно до критеріїв оцінювання;

- мирних зібрань біля органів влади та на об'єктах транспорту незалежно від їх ступеня ризику.

Оскільки це пілотний проект, то на сучасному етапі розвитку системи Національної поліції України постає чимало проблемних питань, які стають перешкодами на шляху до ефективного та результативного виконання поліцейськими своїх професійних функцій під час проведення мирних зібрань й інших масових заходів.

Однією з таких проблем є брак нормативно закріплених положень переговорної діяльності поліцейських груп превентивної комунікації під час масових заходів.

Аспектам переговорної діяльності поліцейських присвячено праці М. В. Андреева, В. Ф. Антипенка, В. П. Ілларіонова, О. М. Морозова, Н. І. Ковальчишиної та інших, однак вони не досліджують засад переговорної діяльності поліцейської групи превентивної комунікації під час масових заходів.

З огляду на зазначене, метою цієї статті є обґрунтування основних положень переговорної діяльності поліцейських груп превентивної комунікації під час масових заходів.

Переговори – це комунікативна взаємодія між сторонами для спільного обговорення та розв'язання спірних проблем шляхом досягнення домовленостей (угод).

Характерними особливостями переговорів є такі: 1) наявність проблеми; 2) спільні й відмінні інтереси сторін; 3) взаємозалежність учасників переговорів тощо [8].

Переговори під час масового заходу – це досягнення домовленості між суб'єктами переговорної діяльності й об'єктами переговорної діяльності стосовно забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку.

Суб'єктом(-ами) переговорної діяльності є поліцейський(-і) групи комунікації.

Об'єктами переговорної діяльності є: з одного боку, ініціатор, керівник, організатор масового заходу, з іншого – особи, що беруть участь у масовому заході (учасники).

Предметом переговорної діяльності є ключова проблема, яка потребує розв'язання.

Залежно від виду масового заходу мета переговорів може різнитися. Однак головною метою переговорів суб'єктів з об'єктами переговорної діяльності під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів є забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку.

Основними завданнями переговорів під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів є:

- налагодження взаємодії з організаторами масових заходів на етапах підготовки до їх проведення та/або на їх початку [7];

- встановлення формальних і неформальних організаторів масових заходів;

- підтримання комунікації з учасниками масових заходів, зокрема роз'яснення громадянам їхніх прав й обов'язків, підстав і порядку дій поліції щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку [7];

- ведення переговорів з організаторами й учасниками масових заходів у разі виникнення конфліктних ситуацій [7];

- розв'язання та/або недопущення подальшого розвитку масового заходу [2];

- припинення комунікативної провокації з боку організатора масового заходу;

- уникнення маніпуляції свідомістю учасників масового заходу;

– налагодження діалогу між організатором зібрання та підприємством (установою, організацією) та ін.

Переговорна діяльність під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів має ґрунтуватися на певних принципах. Основні принципи діяльності органів і підрозділів Національної поліції визначено в ст. 6–12 Закону України «Про Національну поліцію» [1]. Однак для забезпечення ефективності та результативності переговорної діяльності під час масових заходів зазначені принципи необхідно доповнити. На нашу думку, слід виокремити безпосередньо принципи здійснення поліцейськими групи комунікації переговорної діяльності під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів:

1) *об'єктивності* – усі факти й інформація, які повідомляють під час переговорів, мають бути істинними та достовірними;

2) *доступності* – суб'єкт переговорної діяльності повинен доносити до об'єктів інформацію в доступній для них формі;

3) *конкретності* – факти й інформація, що надають під час переговорів, мають бути чіткими, конкретними, лаконічними;

4) *несуперечності* – факти не можуть суперечити один одному;

5) *детермінізму* (причинової обумовленості) – переговори слід проводити тільки з огляду на об'єктивні та суб'єктивні причини масового заходу, виникнення проблеми;

6) *систематичності* – процес викладу фактів, або надання інформації, або застосування того чи того аргументу чи контраргументу мають ґрунтуватися на дотриманні раціональної послідовності;

7) *системності* – інформація, яку надають поліцейські організаторам та учасникам масового заходу, повинна ґрунтуватися на критеріях єдності, цілісності та системності;

8) *комплексності* – переговорну діяльність слід здійснювати з урахуванням якомога більшої кількості зв'язків певного соціального й індивідуально-психологічного процесу чи явища з іншими, виокремлюючи з-поміж них найсуттєвіші.

Таким чином, принципи, передбачені Законом України «Про Національну поліцію» [1], й окреслені вище є необхідною умовою забезпечення ефективності та результативності переговорної діяльності під час проведення мирних зібрань й інших масових заходів.

Переговорна діяльність суб'єктів переговорної діяльності під час масових заходів виконує такі *основні функції*:

- *комунікативну* – збирання інформації, перевірка її, процес домовленостей тощо;

- *гносеологічну* – пізнання основних характеристик об'єктів переговорної діяльності, причин масового зібрання тощо;

- *інформаційну* – пошук необхідної інформації щодо учасників масового заходу (ініціатора, керівника, організатора масового заходу, осіб, що беруть участь у масовому заході);

- *пояснювальну* – висвітлення сутності юридично значущих явищ, подій, ситуацій, поведінки об'єкта(-ів) переговорної діяльності тощо;

- *інтерпретаційну* – роз'яснення норм законодавства, причин масового заходу, закономірностей розвитку масових явищ тощо;

- *констатувальну* – накопичення масиву відомостей про об'єкти переговорної діяльності, закономірності масових явищ;

- *перцептивну* – сприйняття, оцінювання та розуміння суб'єктами переговорної діяльності певних ознак, характеристик, властивостей масового явища й об'єктів переговорної діяльності;

- *прогностичну* – передбачення ймовірного розвитку подій під час масового заходу, стратегії поведінки певного об'єкта переговорної діяльності;

- *організаційну* – організацію певних заходів для попередження та запобігання адміністративним і кримінальним правопорушенням під час масових заходів;

- *попереджувальну* – попередження адміністративних і кримінальних правопорушень під час масових заходів;

- *регулятивну* – вирішення певних суперечок, спірних питань, що виникають під час масових заходів;

- *координаційну* – регулювання відносин між учасниками масових заходів;

- *контрольну* – контроль за виконанням домовленостей, за ситуацією загалом;

- *відволікання* – забезпечує процес відволікання уваги об'єктів переговорної діяльності для перегруповання або накопичення сил тощо.

Зазначені функції відображають основний зміст переговорної діяльності поліцейських групи превентивної комунікації, визначають певні напрями, за якими вона має відбуватися.

Таким чином, на підставі здійсненого дослідження:

- 1) уточнено зміст поняття «переговори під час масового заходу»;
- 2) визначено суб'єкт, об'єкт, предмет, головну мету і завдання переговорної діяльності;
- 3) запропоновано перелік принципів проведення переговорів з об'єктами переговорної діяльності (об'єктивності, доступності, несуперечності, конкретності, детермінізму, систематичності, системності, комплексності), з'ясовано їх зміст;
- 4) виокремлено та схарактеризовано функції переговорної діяльності (комунікативну, гносеологічну, інформаційну, пояснювальну, інтерпретаційну, констатувальну, перцептивну, прогностичну, організаційну, попереджувальну, регулятивну, координаційну, контрольну, відволікання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію України [Електронний ресурс] : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

2. Про реалізацію ГУНП в Одеській області пілотного проекту щодо запровадження діяльності груп комунікації під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів : наказ ГУНП України в Одеській області від 20 лют. 2017 р. № 496/2093.

3. План дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2015 р. № 1393-р.

4. План заходів Національної поліції України з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року : наказ Національної поліції України від 3 черв. 2016 р. № 466.

5. Про реалізацію в окремих територіальних органах і підрозділах Національної поліції пілотного проекту щодо запровадження діяльності груп комунікації під час проведення мирних зібрань та інших масових заходів : доручення Національної поліції України від 2 лют. 2017 р. № 1178/02/20-2017.

6. Про затвердження Положення про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 р. № 877. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

7. Про запровадження в територіальних органах і підрозділах Національної поліції постійно діючих робочих груп поліцейських з питань комунікації з організаторами та учасниками масових заходів : доручення Національної поліції України від 31 лип. 2017 р. № 8246/01/20-201.

8. Брайнинг Г. А. Руководство по проведению переговоров / Г. А. Брайнинг ; пер. с англ. – М. : Альпина, 2006. – 222 с.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy pro Natsionalnu politsiyu: vid 2 lyp. 2015 r. No. 580-VIII [Law of Ukraine on National Police from July 2, 2015, No. 580-VIII]. (n.d.). zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19/> [in Ukrainian].

2. Nakaz HUNP Ukrainy v Odeskii oblasti pro realizatsiiu HUNP v Odeskii oblasti pilotnoho proektu shchodo zaprovadzhennia diialnosti hrup komunikatsii pid chas provedennia myrnykh zibran ta inshykh masovykh zakhodiv: vid 20 liut. 2017 r. No. 496/2093 [The order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the Odessa region on the implementation of the GUUN in the Odessa region pilot project on the implementation of activities of communication groups during peaceful gatherings and other mass events from February 20, 2017, No.496/2093] [in Ukrainian].

3. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy pro Plan dii z realizatsii Natsionalnoi stratehii u sferi prav liudyny na period do 2020 roku: vid 23 lystop. 2015 r. No. 1393-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine Action Plan for Implementation of the National Strategy for Human Rights for the period up to 2020 from November 23, 2015, No. 1393-p.] [in Ukrainian].

4. Nakaz Natsionalnoi politsii Ukrainy pro plan zakhodiv Natsionalnoi politsii Ukrainy z realizatsii Natsionalnoi stratehii u sferi prav liudyny na period do 2020 roku: vid 3 cherv. 2016 r. No. 466 [Order of the National Police of Ukraine on the plan of measures of the National Police of Ukraine on the implementation of the National Strategy for Human Rights for the period up to 2020 from June 3, 2016, No. 466] [in Ukrainian].

5. Doruchennia Natsionalnoi politsii Ukrainy pro realizatsiiu v okremykh terytorialnykh orhanakh i pidrozdilakh Natsionalnoi politsii pilotnoho proektu schodo zaprovadzhennia diialnosti hrup komunikatsii pid chas provedennia myrnykh zibran ta inshykh masovykh zakhodiv: vid 2 liut. 2017 r. No. 1178/02/20-2017 [The instruction of the National Police of Ukraine on the implementation in the separate territorial bodies and units of the National Police of a pilot project on the implementation of the activities of communication groups during peaceful gatherings and other mass events from February 2, 2017, No. 1178/02/20-2017] [in Ukrainian].

6. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy pro zatverdzhennia Polozhennia pro Natsionalnu politsiyu: vid 28 zhovt. 2015 r. No. 877 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Approval of the Provision on the National Police from October 28, 2015, No. 877]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF/paran9#n9> [in Ukrainian].

7. Doruchennia Natsionalnoi politsii Ukrainy pro zaprovadzhennia v terytorialnykh orhanakh i pidrozdilakh Natsionalnoi politsii postino diiuchykh robochykh hrup politseiskykh z pytan komunikatsii z orhanizatoramy ta uchasnykamy masovykh zakhodiv: vid 31 lyp. 2017 r. No. 8246/01/20-201 [Order of the National

Police of Ukraine On the introduction in the territorial bodies and units of the National Police of the permanent working groups of the police on the issues of communication with the organizers and participants of mass events from June 31, 2017, No. 8246/01/20-201 [in Ukrainian].

8. Braining, G.A. (2006). *Rukovodstvo po provedeniiu peregovorov [Negotiating Guide]*. Moscow [in Russian].

Стаття надійшла до редколегії 28.09.2017
